

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji, 4. decembra.

Danes se pričinja poslednje zasedanje v šestletni dobi, za katero je izvoljen državni zbor. Ker v vsem tem času državni zbor ni bil zaključen, ampak vsako leto le preložen, otvoril se je le pričetkom sesije leta 1879 s prestolnim govorom, pozneje pa brez vsake formalnosti. Drugod, na Nemškem, Angleškem itd. in celo na Ogerskem je navada, da se parlament vsako leto odpre s prestolnim govorom, na katerega sledi odgovor zbornice in več ali manj obširna adresna debata. Take debate smo si pri nas pribrani in menda brez vsake škode za ljudstvo in za parlamentarizem. Sicer pa je vlada v prestolnem govoru leta 1879 razvila tak program, ki se ne da izvršiti v enem ali dveh letih in tedaj ne presojevati po uspehih v kratki dobi jednega leta.

Koncem šestega leta pa sme se po pravici vprašati, koliko se je izvršilo od vsega tega, kar se je pred šestimi leti obetal. Oficijalni odgovor bomo slišali koncem te sesije iz cesarskega prestola. Kritika nasprotnikov se bo gotovo temeljito s tem vprašanjem pečala pri budgetni debati. Končno razsodbo pa bodo izrekli volilci pri volitvah bodočega leta.

Imenitnih sklepov in zakonov v tej poslednji sesiji ni pričakovati. Prepozno se je otvorila in premalu se bode končala, da bi parlament mogel kaj več rešiti, kakor državni budget.

Finančnemu ministru je sicer pri srci zakon o pristojbinah, po katerem upa zopet državne dohodke pomnožiti za par milijonov goldinarjev. Poslanci in gotovo tudi vsi davkoplačevalci pa bi radi kaj slišali o prihranitvah pri državnih stroških, da bi se davki mesto povikšali jedenkrat začeli znižavati. Teda o taci namenih ničesar ni slišati in tudi tista štedilna komisija s svojim skrivnostnim delovanjem menda ne bo izlegla zlatih jajc narodom na korist in olajšavo.

Poslanci so se zbrali v mnogobrojnem številu. Vladna stranka je dovolj močna, da se vlada lahko nanjo zanaša in z njeno pomočjo kaj koristnega ukrene, pa nikjer se ne kaže prava volja, zlasti ne pri izvedenji narodne ravnopravnosti. In tako

se utegne tudi šesto leto končati in Slovenci za svojo ubogljivost in upogljivost družega ne bodo prinesli domov, ko dražji petrolej in dražjo kavo.

Ljudska šola z nemškim učnim jezikom v Ljubljani.

(Dalje.)

V isto kategorijo spada tudi peticija nekaterih Ljubljanskih meščanov, katero sem ravnokar omenil. Tudi je deželni šolski svet, mestnemu šolskemu svetu naložil, da ima peticijo, kakor tudi poročilo o sklepu kranjske hranilnice predložiti mestni občini Ljubljanski, da se njen zastop o celi stvari posvetuje. Dalje zahteva deželni šolski svet, da naj se o tej zadevi začuje tudi mnenje c. kr. okrajnega šolskega nadzornika.

To je bistveni obseg c. kr. deželnega šolskega sveta ukaza z dne 16. junija 1884 št. 11063; s katerim se more mestni zastop še le danes pečati, ker se mu dosedaj v posvetovanje še ni bil predložil. Na to so vodstva mestnih ljudskih šol napravljala vse mogoče in nemogoče izkaze. Okrajni šolski nadzornik g. Blaž Hrovath pa je pri mestnem šolskem svetu oddal svoje mnenje dne 18. oktobra 1884. Temu mnenju sme se vse očitati, samo to ne, da je temeljito. (Poročevalec potem prečita obširno mnenje g. okrajnega šolskega nadzornika Hrovata, v katerem se isti za potrebo nemške deške in deklške ljudske šole izjavlja in tudi napravi privatne nemške ljudske šole po kranjski hranilnici pritrjuje, ker bi bilo le v korist prebivalcev dežele in Ljubljanskega mesta, če bi se ustanovilo več ljudskih šol z brezplačnim poukom).

Poročevalec potem nadaljuje: To je obseg tega mnenja, ki ni skoraj ničesar družega, nego goli prepis ministerskega ukaza in ukaza c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 16. junija 1884. O „mnenji“ moralo se bode še pozneje govoriti, ali že tu pa se sme po vsi pravici naglašati, da ustanovitev nemških ljudskih šol v naši mestni občini ni politična zadeva, pač pa zadeva strogo ekonomske narave.

Kdor o taki zadevi svoje mnenje izreka, moral bi je podpreti z drugačnimi argumenti, nego so površno zakriti politični argumenti gospoda c. kr. okraj-

ga šolskega nadzornika, katere se skušajo osladiti s skorjo prekuhanega sladkorja, ki se imenuje: „meine unmassgebliche Meinung!“

Še prej nego so se preiskovanja mestnega šolskega sveta dognati mogla, došel mu je c. kr. deželnega šolskega sveta dopis z dne 28. septembra 1884 št. 1724. Ta dopis, ki je karakterističen slove: „Der k. k. Stadtschulrath wird hiemit aufgefordert die mit h. ä. Erlasse vom 16. Juni d. J. Z. 1106 vorgeschriebenen Nachweisungen mit den bezüglichlichen Nachweisungen und Anträgen betreffend die Bestimmung der Anzahl und des Umfanges der in Laibach zu errichtenden städtischen Volksschulen mit deutscher Unterrichtssprache zuverlässig bis Ende Oktober d. J. vorzulegen.“

Hiebei wird zugleich im Hinblick auf die in ähnlichen Fällen erfolgten Entscheidungen des hohen k. k. Unterrichts-Ministeriums und des hohen k. k. Verwaltungsgerichtshofes bemerkt, dass durch die Errichtung deutscher Privat-Volksschulen die Stadtgemeinde keinesfalls der Verpflichtung entoben werden könnte, für deutschen Volksschulunterricht auf die im Eingange des erwähnten Erlasses angedeutete Weise zu sorgen. Laibach am 28. September 1884. Für den k. k. Landespräsidenten: Chorinsky. m. p.“

Pomen teh besed je jasea! To se pravi: Ljubljanska mestna občina morala bode nemške ljudske šole ustanoviti hote ali nehoti, in to tudi tedaj, če se bode kranjski hranilnici posebna nemška učilnica dovolila. Obroki ukaza smemo sklepati na prihodnjost. Prihodnjost bode pa taka, da bode ubogo Ljubljansko mesto moralo ustanoviti drago nemško učilnico, in da bode na drugi strani imela tudi kranjska hranilnica nemško ljudsko šolo, kjer se bodo pridno germanizovali slovenskih starišev slovenski otroci. V tem oziru, čestita gospoda! izključena je vsaka iluzija! Tolko o zgodovini denašnjega vprašanja.

Gleda meritorične rešitve tega vprašanja pa ima šolski odsek tole poročati. Vestno je pretrčaval material, ki se mu je predložil po magistratu in oziroma po mestnem šolskem svetu. Veliko važnost prideval je, ter je moral pridevati ukazu gospoda naučnega ministra z dne 2. marca 1884 št. 238. Ta

LISTEK.

Rodbinska sreča.

(Roman grofa L. N. Tolstega, poslovenil I. P.)

Drugi del.

II.

(Dalje.)

— To bi razrušilo vse najine načrte, a mi dva sva že vse pripravila za odhod, jecljala sem in začela udajati se.

— Naj pa pojde danes zvečer k princu na poklon, rekel je moj mož z družega konca sobe z razdraženim glasom, kakeršnega še nesem slišala od njega.

— Lejte, ljubosumen je, to zdaj vidim v prvokrat, zasmijala se je sestrčina. — Pa jaz je ne prigo-
vrjam zaradi princa, ampak zaradi nas vseh, Sergej Mihajlovič. Kako je prosila grofinja R., da pridete k njej.

— To je od nje zavisno, rekel je mož in šel je ven.

Videla sem, da je bil vznemirjen bolj kakor po navadi; to me je mučilo in nič nesem obljubila

sestričini. Ko je ona odšla, šla sem k možu. Za mišljen je hodil gori in doli, nič ni videl ne slišal, ko sem po prstih prišla v njegovo sobo.

„Predstavlja se mu že zopet mili Nikolski dom“, mislila sem gledajoč ga, „in zajutrek v svetlem salonu, njegova polja, kmete in večere v velikem salonu in nočne tajinstvene obede. — Ne!“ sklenila sem sama pri sebi, „vse plese na svetu, laskanja vseh princev dam za njegov ljubi mir in tiho prijaznost.“ Hotela sem mu povedati, da ne pojdem h grofinji, a on se je obrnil, zagledal me zmračil čelo in premenil kratek in zamišljen izraz svojega obraza. Zopet se je bistrost, modrost in nekaj pokroviteljski nemir pokazal v njegovem pogledu. Hotel ni, da bi ga jaz videla kot prostega človeka; moral je vedno kot polubog na podstavku stati pred menoj.

— Kaj hočeš, draga moja? vprašal je ter ravnodušno in pokojno obrnil se k meni.

Nesem mu odgovorila. Jezilo me je, da skriva svoja čuvstva pred menoj, da neče ostati tak, kakeršnega sem jaz ljubila.

— Ti hočeš tedaj v soboto h grofinji? vprašal me je.

— Rada bi bila šla, odgovorila sem, — pa

tobi ni po volji. In vse je pripravljeno za odhod, pristavila sem.

Nikoli me ni tako hladno gledal, nikoli ni tako hladno govoril z menoj.

— Jaz ne odpotujem do družega torka in ukazal bodem razložiti vse reči, rekel je. — Zato stori mi to milost in pojdi. Le pojdi, če ti ljubo. Jaz ne pojdem.

Kakor vselej, kadar je bil vznemirjen, začel je ravnodušno hoditi po sobi, ne da bi me še kaj pogledal.

— Jaz te res ne razumem, rekla sem, stala na jednom mestu in sledila za njim, — ti govoriš, da si zmiraj tako miren (on ni nikoli tega govoril). Zakaj govoriš tako čudno z menoj? Pripravljena sem, za te žrtvovati to veselje in ti tako ironično, kakor še nikdar nesi govoril z menoj, zahtevaš, da bi šla.

— Nu kaj! Ti žrtvuješ (posebno je podaril to besedo), in jaz tudi žrtvujem, kaj more biti boljšega. Borba velikodušnosti. Kaka je ta rodbinska sreča?

Prvokrat sem slišala od njega tako ostre in porogljive besede.

Njegovo roganje me ni užalilo, ampak razdra-

ukaz pa je za današnje obravnavo prevažen in se glasi v važnejših odstavkih:

Ko se navedo sklepi deželnega šolskega sveta kranjskega, po katerih se ureja pouk na mestnih ljudskih šolah v smislu sklepov mestnega zbora Ljubljanskega, pravi se nadalje: „Nach diesem Beschlusse in ihrem Zusammenhange, wodurch die slovenische Sprache an allen städtischen Volksschulen für alle Lehrgegenstände als Unterrichtssprache eingeführt werden soll, ohne dass gleichzeitig für die Errichtung deutscher städtischer Volksschulen in bestimmter Weise gesorgt ist, indem die betreffende Vorsorge von dem Nachweise und von der Anerkennung des Bedürfnisses abhängig gemacht wird, würden den Angehörigen des deutschen Volksstammes, der einen Theil der Bevölkerung der Landeshauptstadt Krains bildet, die Mittel nicht gesichert sein, an öffentlichen Volksschulen in Laibach Unterricht in deutscher Sprache zu erlangen. Auch würde durch die Beschränkung der in Aussicht gestellten Vorsorge für deutschen Volksschulunterricht auf Kinder deutscher Muttersprache die freie Entschliessung der Eltern oder deren Stellvertreter, den Kindern den Volksschulunterricht in der einen oder in der andern Landessprache geniessen zu lassen gehemmt und dadurch tatsächlichen Bedürfnissen der Bevölkerung Laibachs nach deutschen Volksschulunterrichte nicht entsprochen werden. Indem der k. k. Landesschulrath von dem Vorstehenden in Kenntniss gesetzt wird, ergeht an denselben die Aufforderung, diese Angelegenheit einer neueren Beschlussfassung zu unterziehen, wobei zu berücksichtigen sein wird, dass gleichzeitig mit der Eröffnung städtischer Volksschulen mit slovenischer Unterrichtssprache auch mindestens je eine städtische Volksschule mit deutscher Unterrichtssprache für Knaben und für Mädchen zu eröffnen sein wird und dass es den einzelnen Eltern oder deren Stellvertretern nach ihrem Ermessen freisteht, die Kinder in eine städtische Volksschule mit slovenischer oder mit deutscher Unterrichtssprache zu schicken.“

Poročevalec nadaljuje: Gospoda mestni odborniki! Gospod naučni minister je odkritosrčen, in kakor vidite, se s svojimi tendencijami nikakor ne skriva za gorami. Šolski odsek je besede ministrovega ukaza polagal na tehtnico, ter sprevidel, da je gospod minister mnenja, da je naša mestna občina zavezana nemško ljudsko učilnico ustanoviti ne samo za otroke nemške narodnosti, temveč tudi za otroke slovenskih starišev, kateri bi svoje otroke raje v nemško učilnico, kot pa v slovensko pošiljali. Gospodu ministru ni toliko za otroke nemške narodnosti, kakor za razširjenje nemškega pouka.

(Dalje prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 5. decembra.

Državni zbor bode, kakor se poroča z Dunaja nekemu českomu listu, zboroval samo do 18. t. m., potem pa pojde na božične počitnice. Takoj po Sv. Treh Kraljih se zopet snide.

Poslednji Riegrov govor je zopet sprožil vprašanje o českem državnem pravu. Vsi česki, pa tudi drugi listi se bavijo s tem, vsak s svojega sta-

lišča. Vsled tega se tudi mnogo piše o zedinjenji dežel česke krone. Čehi so nadejali, da avtonomisti dobé pri volitvah dvetretjinsko večino, potem se bode pa to dalo izvesti. — Na Ogerskem pa Riegrov govor ni napravil posebno ugodnega utisa. Kakor se dá iz madjarskih časnikov posneti, ogerski državniki nikakor ne bodo pomagali Čehom doseči svoja prava. Neki ogerski list pravi, da je avstro-ogerska pogodba navezana na gotove pogoje, in taka pogoja sta, da se tudi v avstrijske države polovici ustavno vlada, in da avstrijske dežele ostanejo vkupe kot Ogerskeje enakopravna celota. Potem pa Čehi opozarja, da bodo Ogri vselej pripravljeni pogajati se samo z državnim zborom, nikakor pa ne s posamičnimi deželnimi zbori. Po izjavah tega lista soditi bi Madjarji k večjemu Čehom dovolili jednako avtonomijo nasproti drugim avstrijskim deželam, kakor jo imajo Hrvati nasproti Ogerskeji. Sicer pa še to ni gotovo, kajti Madjarji na vse nezaupljivo gledajo, kar bi utegnili utrditi kako slovansko narodnost.

Gališki Rusini se že začinjajo pripravljati za državnozbornske volitve. V Turki se je osnovalo rusinsko politično društvo, katerega glavni namen bode voditi agitacijo pri volitvah.

Vnanje države.

Razpor mej **Rusijo** in **Vatikanom** je skoro poravnal. Ruski poslanik pri Vatikanu, Butenjev, se kmalu vrne na svoje mesto.

Francoski ministerski svet je sklenil načrt novega volilnega reda predložiti senatu in potem zahtevati od zbornice, da vsprejme senatove sklepe. Na ta način se nadeja vlada, da za časa nov volilni red dobi veljavo in se bodo mogle bodoče volitve že vršiti po njem.

V **nemškem** državnem zboru je izjavil Bismarck, da je pripravljen spraviti se z Vatikanom in kaj odjenjati, ako tudi kurija kaj odjenja. Pred vsem se pa Vatikan ne sme vedno petegovati za Poljake, ki so sovražni nemški državi. On ne bode nikdar dopustil, da bi škofijski sedež na Poznańskem zasel kak sovražnik države. Poudarjal je, da je treba nasprotovati tako imenovane poljske revoluciji. Bismarcka silbo draži, da ne more na jedenkrat raznaroditi Poljakov. Državni zbor je vsprejel Windthorstov predlog, da se odpravi zakon, ki izganja katoliške duhovnike, kateri se branijo podvreči se državnim naredbam, z 217 proti 93 glasom, četudi je Bismarck trdil, da je to razžaljenje zveznega sveta, če se takoj pride v drugič s predlogom, katerega je ta zavrgel. Iz tega glasovanja se vidi, kakor tudi iz glasovanja za dijete državnih poslancev, da vlada prav za prav še sto glasov nema zase v zboru.

Vprašanje svobodne plovbe po Nigri pride baje še le prihodnji teden v **afriške konferen-** ciji na vrsto. Anglija bode pri tem izjavila razne svoje želje, na katere se bode pri tem morala tudi konferenca ozirati, ker morajo njeni sklepi biti jednoglasni, da pridobijo mejnarodno veljavo.

Ker so se razkrila velika izneverjenja v Carigradskem arzenalu, bil je neki civilni uradnik dejan v vojaški zapor. S tem so mislili višji **turški** uradniki odvračati gum od sebe. Zaprtemu uradniku se je posrečilo neko pismo odposlati velikemu vezirju. Ta je ministru pomorstva zaukazal zaprtega uradnika izročiti civilnej sodnji, h kratu pa začeti strogo preiskavo. — Ker je neki več dijakov bolgarskega kolegija v Solunu pelo revolucijske pesni, je zaukazal tamošnji generalni guverner strogo paziti na to šolo in jo zatvoriti, če bode treba. Najbrž Turki le iščejo povoda, da zapró to šolo, ki jih v oči bode.

V ponedeljek je **angleški** ministerski predsednik obširno razlagal predlogo o razdelitvi volilnih okrajev. Mesta, katere imajo spod 15.000 prebivalcev, volijo s kmetскими občinami. Mesta s 15.000 do 50.000 prebivalcev dobé jednega, mesta z 50.000

do 165 000 prebivalcev dva poslanca. Zastopstvo Londonsko se bode zelo premenilo. V sosedstvu stolice se bode napravilo 7 novih volilnih okrajev, kateri bodo volili 8 poslancev, vseh poslancev bode London volil 37, Liverpool dobi 6 novih poslancev, Glasgow in Birmingham po 4, Manchester 3, Leeds in Sheffield po dva. Število poslancev se bode povečalo za 12, in sicer za 6 na Angleškem, za 6 na Škotskem.

Egiptovsko finančno vprašanje bode še Angliji napravljalo velikih težav. S Francijo bode jako težko se sporazumela. Rusija neki nikakor ne bode hotela dopustiti, da bi se še povečala angleški vpliv v Egiptu. Nasproti pa hočeti Nemčija in Rusija povzdigniti veljavo komisije egiptovskega državnega dolga. Jako dvomljivo je še ali bodo vlasti dovolile ponižanje obrestij.

Iz **Sudana** prihaja vest, da je Mahdi umrl, in da njegovi vojaki zelo mrjo. Ta vest se pa nam zdi še nezanesljiva, in moramo še počakati, če se obistini.

Domače stvari.

— (Knezoškof dr. Misija) dojde v četrtek v 11. dan t. m. s popoldanjim vlakom v Ljubljano in se poda takoj v stolno cerkev, kjer bode blagoslov.

— (Deželni šolski svet kranjski) je v svoji včerajšnji seji sklenil, da ima mesto Ljubljansko dolžnost, ustanoviti deško in dekliško ljudsko šolo z nemškim poučnim jezikom na občinske stroške. Mestu dal se je ukaz v tem smislu. Tako vsaj poroča „Tr. Tagblatt“.

— (Naučno ministerstvo) potrdilo je ušolanje Rožengruntarjev v šulveranjsko šolo v Lugaci. Nevolja in razburjenost mej prebivalstvom velika.

— (K draginji kruha.) Nekdaj določeval je magistrat naše slovenske stolice vsak mesec po žitnej ceni tudi ceno in težo kruha raznih vrst. A Ljubljanski peki obrnili so se do magistrata s prošnjo, naj bi ustavil to določbo, in so obljubili peči kolikor možno velik kruh. Mestni zbor je na to namestu določila cene in teže kruha ukrenil vsaki mesec uradno razglaševati po časnikih imena onih mestnih pekov, kateri so pekli največ kruha, da je občinstvo vedelo kje kupovati ceni primerne in okusnega kruha. Nam ni znano, da bi bil ta ukrep izgubil svojo veljavno moč, znano nam pa je, da se ne izvaja več.

— (Iz Ljubljane) v C lovec odpelje se danes okolu 30 prič h konečnej obravnavi v pravdi anarhistov.

— (Iz Celja) nam piše prijatelj našemu listu: Včeraj sem Vam brzojavil, da je Ormoški sodnik g. Kmetič odstavljen. Danes pa Vam imam poročati, da kakor čujem, bode jednaka osoda zadela tudi sodnika v Marnbregu in njegovega pristava g. Macuna, znanega izza njegovega službovanja v Ormoži. Voditeljem sodnije v Marnbregu bode baje pristav Nadamlenski.

— (Benjamin — Nimrod.) Najnovejši dnevnik prinesel je v včerajšnjem listu svojim lahkovernim in štedilnim čitateljem mej domačimi stvarmi neistinito vest, da se je uložilo v poštne hranilnice v mesecu novembru v Avstriji 95.10 milijonov, izplačalo pa 85.10 milijonov. To je prav velika in milijonsko tolsta raca, katero je ustrelil veliki lovec Nimrod v Graškem gozdu. Čestitamo Izraelcem k

žilo, njegova oštrost me ni prestrašila, ampak še v meni oštrost vzbudila. Ali je on, ki se je vselej tako bal fraz v najinem pogovoru, ki je bil vedno iskren in prost, to govoril? In zakaj? Zato, ker sem mu hotela žrtvovati svoje veselje, v katerem nesem videla nič slabega, in za to, ker sem ga pred jednim trenutkom tako razumela in ljubila. Najini roli sta se premenili, on se je izogibal odkritosrčnih in prostih besed, jaz sem jih pa iskala.

— Ti si se jako spremenil, rekla sem in vzdihnila. — Kaj sem zakrivila pred teboj? Ne ta veselica pri grofinji, ampak nekaj družega je v tvojem srci proti meni. Zakaj ta prikritost? Ali se je nesi ti sam tako bal poprej? Naravnost povej, kaj imaš proti meni? „Naj reče, kar hoče,“ mislila sem, in bila prepričana, da mi nema ničesa očitati vso to zimo.

Stopila sem na sredo sobe, da je moral iti mimo mene in gledala sem ga. „Stopil bode k meni, objel me in vse bode končano, mislila sem, in žal mi je bilo, da mu prej nesem mogla dokazati, da nema prav. Pa postavil se je na konci sobe in pogledal me.

— In ti še vedno ne razumeš? rekel je.

— Ne.

— No, ti pa hočem povedati. Mrzi se mi, prvi pot se mi mrzi, da čutim, in da ne morem, da ne bi čutil. Ustavil se je in videlo se je, da se je bil prestrašil surovega glasu svojega.

— Kaj? vprašala sem ga, s solzami nejevolje v očeh.

— Mrzi se mi, da si dopala princu, in da mu kar tečeš naproti, ter se ne zmeniš za moža in sebe, za žensko dostojnost in nečeš razumeti, kaj mora čutiti tvoj mož, če sama nemaš čustva dostojnosti; pa še rečeš možu, da žrtvuješ, to je, pokazati hočeš, „njega visokost je zame večja sreča, pa jo vender žrtvujem.“

Čim dalje je govoril, tem bolj se je razvnel od lastnih glasov, in njegov glas je zvučal strupeno, ostro in surovo. Nikoli ga nesem videla, pa tudi ne pričakovala takega; kri mi je silila k srcu, bala sem se, pa h kratu me je vznemirjevalo čustvo nezaznane sramote in razžaljenega samoljubja in rada bi se bila maščevala.

— Dolgo sem že pričakovala tega, rekla sem, — govori, govori.

— Ne vem, česa si pričakovala, nadaljeval je, — jaz sem mogel pričakovati še hujše, ko sem te videl slednji dan v tej umazanosti, lenobi, rozkošji

in neumnem društvu, in dočakal sem ... Dočakal sem, da me je sram, ter čutim bridkosti, kakor še nikdar; sram me je bilo za tebe, ko je tvoja prijateljica s svojimi umazanimi rokami začela brodit po mojem srci in začela mi očitati ljubosumnost, ljubosumnost, na koga neki? Na človeka, katerega niti jaz, niti ti ne pozna. Ali me ti nalašč nečeš razumeti in hočeš mi žrtvovati nekaj? ... Sram me je tebe, sram, da se tako ponižuješ ... Žrtva! ponovil je.

„A! To je oblast moža,“ mislila sem. „Žaliti in poniževati žensko, katera ni nič zakrivila. To je tedaj moževa pravica, a jaz se jej ne pokorim.“

— Ne, ničesar nečem žrtvovati za te, rekla sem in čutila, kako sta se mi nenavadno razširili nosnici in kri mi butila v glavo. — V soboto pojdem h grofinji, vsekako pojdem.

— Bog ti daj mnogo veselja, a mej nama je vse končano! zakričal je v jezi, katere ni mogel več zadrževati. — A zdaj me več ne bodeš mučila. Bedak sem bil, da ... spregovoril je z nova, pa ustni sta mu trepetali, videlo se je, da se je premagoval, da ne dopove do konca, kar je začel.

(Dalje prih.)

svečanej in bogatej pojedinosti pri Malici! Oj, ti nesrečna in usodepolna računsko pika, da ne stojiš pred številčkama „pet“ niti v „Grazer Tagespost“-i, niti v Benjaminu! Uložilo se je istinito v avstrijske poštne hranilnice minoli mesec le 9,518 693 in izplačalo samo 8 506.280 goldinarjev, kar je pa več, prepustimo radi lovcu Nimrodu in njegovim elastičnim gonjačem za težavni lovski posel — kot Miklavžovo darilo.

— (Osobne vesti.) Ker je sekcijski načelnik vitez dr. Ender imenovan senatnim predsednikom upravnega sodišča, navstalo bo v kratkem nekaj osebnih sprememb pri finančnem ministerstvu. Kakor se govori, bode titularni sekcijski načelnik; ministerjalni svetnik vitez Andrej Baumgartner, predstojnik 4. sekcije (za carino, užitnino, finančno stražo in mitnino), stalnim sekcijskim načelnikom, ministerjalna svetnika vitez Henrik Auerhammer, predstojnik 1. oddelka (za budget, kredit in vojaške pristojbine) in vitez Anton Niebauer, predstojnik 2. oddelka (za državni dolg, deželna in občinska posojila, varščine, banke in borse, poštne hranilnice, zvezni kredit, denarstvo in punciranje), totranski državni komisar pri avstro-ogerske banki in borsni komisar pa bosta izvoljena, titularnima sekcijskima načelnikoma. — Sekcijski načelnik pri naučnem ministerstvu Fidler podal se je 2. t. m. za več tednov na dopust, katerega bode po navodi uporabljal za razne študije potujoč po Nemčiji in drugih deželah.

— (Prva promocija sub auspiciis imperatoris na novem Dunajskem vseučilišču.) Izolani pravnik Ed Coumont, kateri je napravil vse državne izpite in rigorose iz vseh predmetov z izvrstnim uspehom, bo promoviran „sub auspiciis imperatoris“ doktorjem prava. Promocija se bode vršila v prisotnosti cesarskega namestnika in s tem večo svečanostjo, ker je prva na novem Dunajskem vseučilišču.

— (Förchtgott-Tovačovskega desetletnica.) V kratkem bode minolo deset let, odkar je umrl slavn slovenski skladatelj in pevodja slovanskega pevskega društva na Dunaji, gosp. Förchtgott-Tovačovskij. V spomin velikega genija priredilo bode slovansko pevsko društvo 16. decembra desetletnico. Zjutraj imenovanega dne bode mrtvašnica za pokojnikom, kjer bode slovansko pevsko društvo pelo Förchtgottovo črno mašo, zvečer pa bode svečanost, pri kateri peli se bodo samo Förchtgott-Tovačovskega krasni zbori. —

— (Nepoštenost.) Mitničarski preglednik poslal nam je včeraj naslednje vrste: „Sinoči ob 8. uri pripeljal je fjakar po Dunajski cesti, ter pri mitnici sv. Krištofa jo kar skozi popihal. Mitničar je kričal nad njim, naj počaka in plača cestovino, a fjakar si je mislil: Ne boš me Jaka! A k nesreči bile so železniške ograje zaprte ter ni mogel naprej. Mitničar ves spehan priteče za njim, smuk, mu vzame svetilnico iz kočije ter hiti dalje na Dunajsko mitnico, kjer bi ga bila z užitninskim paznikom prijela in preiskala. Pa fjakar ne bodi len, pomaga si iz zadrege ter jo pobriše proti kolodvoru, od tam skozi Kolodvorske ulice v mesto, ter je srečno odnesel pete brez svetilnice na kočiji.“ — Dobro bi bilo, ko bi se poizvedelo ime tega tihotapskega fjakarja, da se objavi občinstvu.

— (Zanimivo) utegne biti marsikomu, zlasti sedaj, ko je Kodrov roman „Kmeti triumvirat“ dokončan, da je kmetkega vodje Ilije hčerka Jela pokopana v Studenicah v dravinski dolini, kjer je umrla kot nuna v tamkajšnjem samostanu.

— (O firmi Tschinkel-ovi.) V Dunajskih listih čitamo, da bode „Länderbank“ vender prevzela uravnanje ter izplačala za prve potrebe nujni denar pod naslednjimi uveti: G. Kuffler odstopi od vseh svojih zastavnih pravic. Vsi upniki se morajo zadovoljiti z vsotami, ki se jim bodo pri sodile po likvidaciji, mej tem pa morajo dovoliti moratorij. Firma: A. Tschinkel-a sinovi, bratje Tschinkel in Anton Tschinkel prično takoj likvidacijo. Vsi upniki dajo „Länderbanki“ dovoljenje, da se za dovoljeni kredit in za likvidacijske stroške izplača iz mase, kakor je to zakonom določeno pri konkurzi. Kar bi po likvidaciji premoženja preostajalo, dobe ga Tschinkelovi drugovi itd. — Po tem takem je upanje opravičeno, da se bode ta zadeva o omenjenih pogojih uravnala, kar mora z ozirom na veliko število delavcev in uradnikov, ki imajo v Tschinkelovih tovarnah gotov zaslužek, vsakdo le želiti.

— (Trstenjakova razprava: Werian de Graz) recenzuje se v „Wiener Literarischer

Handweiser“ Nr. 10, 1884 jako pohvalno. Na konci recenzije pa reče presojevalec: „Sehr dankbar wären wir dem Autor für eine Publication dieser interessanten Schrift in deutscher Sprache, um die Resultate seiner Forschungen auch denjenigen zugänglich zu machen, die des Slovenischen nicht mächtig sind.“ „Kres“.

— (Vabile na slavoost); katero priredi akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji dru. Francetu Preširnu v spomin dne 9. decembra meseca 1884. Začetek ob 7. uri zvečer. Lokal: „Hotel zur Stadt Wien“, (VIII. Lange Gasse 15). Spored: A. 1. Pozdrav predsednika. 2. A. Foerster: „Pobratimija“, zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. * * 4. a) Hlavka: „Nezakonska mati“, zbor. b) K. Mašek: „Ukazi“, zbor. 5. a) Chopin: Scherzi. b) Kalauz: „Što se bore misli moje“, igra na klavir gospica Bogomila Š. . . ova. 6. A. Hajdrih: „Hercegovska“, zbor. 7. Umlauf: Concert Phantasie II., igra na citre g. J. Hostnik. 8. Dr. B. Ipavc: „Vojaška“, zbor. 9. F. Majer: „Tičica gozdna“, četvero-spev. 10. J. Kocijančič: „Venec slovenskih narodnih pesni“, zbor. B. Zabava. Pevovodja g. Jan Jifik. Klavir g. Bösendorferja.

— (Iz Maribora.) (Ljudska knjižnica.) V tukajšnji Leon-ovi tiskarni pride koncem t. m. prvi snopič „ljudske knjižnice“ na svitlo, katera bo izhajala vsak mesec v dveh po četiri pole obsegajočih snopičih. Prinašala bo „ljudska knjižnica“ priproste, lahko razumljive povesti, ljudske pravljice, šege in in navade iz raznih krajev slovenske domovine. Istina Bog, da bomo iz početka dali tiskati, razun ljudskih pravljic, samo preloge iz nemščine in stoprav s časom, ako se bodo razmere zboljšale, tudi prevode iz slovanskih jezikov. Vedno bomo pogledovali na to, da bodo povesti poučne in pravne. Ob enem obračamo se še do slovenskih pisateljev, katerim je napredek in blagost milega naroda na srcu, z gorečo prošnjo, da bi nas blagovolili glede tega po mogočnosti podpirati, „ljudsko knjižnico“ naroči si lahko vsak, ki ima voljo do čitanja; stalo bo za celo leto 1 gld 70 kr., za pol leta 90 kr., za četrt leta 48 kr. s poštuno vred, pojedini snopiči bodo stali brez poštne 6 kr., a s poštuno vred 8 kr. Prosimo torej vse rodoljube, da nabirajoč obilo naročnikov, ker brez takih bi ostal naš namen brez vsega vspeha, pri našem prostem slovenskem ljudstvu prekoristno podjetje drage volje radijo podpirati.

— (Grašćino Radvanjsko) kupil je, kakor poroča „Slov. gosp.“, česki inženir g. Kubelka z Dunaja.

— (Posojilnica v Mariboru) imela je meseca novembra 28 453 gold. 57 kr. dohodkov, 25.877 gld. 37 kr. pa izdatkov. Od 1. januarja do 1. decembra bilo je vseh dohodkov 223.157 gld. 23 kr., izdatkov pa 220.581 gld. 3 kr., vsega prometa torej 443.738 gld. 26 kr.

— (V Trstu) jih je od srede do včeraj opoludne zopet 15 za osepnicami zbolelo, 7 pa umrlo. Za nepravni osepnicami jih je zbolelo 13. — Za obitelji za osepnicami zbolelih nabralo se je 7189 gld. 60 kr.

— (Razpisana) je služba učitelja na jedno-razreduici v Zagradci. Plača 400 gld. in stanovanje. Prošnje do 20. t. m. c. kr. okrajnemu šol. svetu v Rudolfovem.

Razne vesti.

* (Dijete poslancev.) Povodom zadnje debate o dijetah poslancev v nemškem državnem zboru priobčile so „Times“ statističen pregled v raznih ustavnih državah. V Holandiji dobiva poslanec po 166 funtov šterlingov na leto in potrebne stroške; v Belgiji 16 funtov št. 16 šilingov na mesec; norveški poslanec dobiva 13 šilingov 4 pence na dan; portugalski 10 šilingov na dan; francoski senatorji in poslanci imajo 450 funtov št. na leto; člani kanadskih zbornic za vsako zasedanje nad 30 dni 1000 dolarjev in potne stroške; Brazilija daje svojim senatorjem 360 funtov šterlingov za zasedanje, poslancem pa 240 funtov in potne stroške; mehičanski poslanci dobivajo po 2000 dolarjev na leto; Argentinska ljudovlada daje jim celo 700 funtov št. na leto; v Združenih državah ima vsak senator in poslanec 1000 funtov šterlingov. V Ogerskeji dobivajo poslanci po 5 gld. 25 kr. za sejo in 800 gld. stanarine na leto, hrvatski poslanci pa 5 gld. na dan in milijarno.

* (Promet pri avstrijskih poštah hranilnicah.) Meseca novembra t. l. ušlo je štedilno občinstvo pri naših poštah hranilnicah v 121.821 uložkih 9.518.693 gld. Minoli mesec so se toraj uložki znatno pomnožili, kajti oktobra t. l. znašali so le 8.4 in septembra t. l. še celo samo

6.1 milijonov goldinarjev. Izplačalo se je raznim strankam pretekli mesec v 42.918 slučajih 8.506 280 gld. V Kranjskeji, Štajerskeji in Koroškeji uplačalo se je v 7978 slučajih 714 201 gld. in izplačalo v 1931 slučajih 238 462 gld. Od 1. januarja do konca novembra se je uplačalo v 1.359.539 slučajih 44.931.535 gld., a izplačalo v 343 669 slučajih 37.072 729 gld., v istem času 1883. leta pa se uplačalo v 1.720.756 slučajih 8.176.889 gld., a izplačalo v 180.250 slučajih 2.964 050 gld. Skupaj uplačalo se je tedaj v obeh letih v 3.180 295 slučajih 53.107.424 gld., in izplačalo v 523.919 slučajih 40.018.779 gld. Ostalo je torej 30. nov. t. l. v poštah hranilnicah blagajnicah 13.089.645 gld.

* (Največe vrednosti papir v Avstriji.) Dunajski nemški listi objavili so zadnjič vest, da ima knežja rodbina Starhembergova na vesoljnem svetu največe vrednosti papir, namreč jedno samo obligacijo v znesku 1.500.000 gld., katera glavica daje lepe obresti letnih 75.000 gld. A veliko večje vrednosti je varščina za srečkanje društva rudečega križa na Dunaji, kajti ta obstoji v jedrej samej papirnej renti ogromne vrednosti 4 (štirih) milijonov gld., od katerih dobiva društvo na leto 168.000 gld. obresti pri Dunajski osrednji blagajnici za državni dolg. Ta obligacija je gotovo, če ne ravno na vesoljnem svetu, prav gotovo z našim cesarstvom največe vrednosti papir.

* (Blatensko jezero), takozvano madjarsko morje, je v preteklem mesecu popolnoma, prvokrat v tem stoletju zamrznilo.

* (Število židov v Nemčiji.) Pri ljudskem štetiljenji 1. decembra 1880 pokazalo se je, da živi po celem nemški državi 561.612 židov, t. j. 1.2% vsega prebivalstva. Od teh jih je bilo tedaj naseljenih

v Prusiji	363.790
„ Bavarskeji	53.526
„ Alzaciji in Loreni	39.278
„ Badenu	27.278
„ Hesenu	26.746
„ Hamburgu	16.000
na Virtemberskem	13.331
in na Saksonskem	6.518

* (Cena človeške krvi.) Prizivna sodnija v Lijonu sodila je te dni o nekem dvoboju in obsodila oba dvobojnika v denarno kazen — jednega franka. Ker se je pri tem dvoboju prelilo pol litra krvi, lahko vsakdo po sodnijski cenitvi izračuna, koliko je vreden liter navadne človeške krvi.

* (Usodepolne računske zmote.) „Frankobrodskemu listu“ poroča prijatelj naslednji dogodbi, kateri nam jasno pričati, kako slabi računarji so Nemci. „V bilanco predilnice v Erdmaunsdorfu urinila se je pri soštevanji računsko napaka, vsled katere se je izplačevala za 3% prevelika dividenda.“ „Ta usodepolna zmeta,“ nadaljuje poročevalec nemškega lista, „me živo spominja na sličen dogodek pred štirimi leti. Prišel sem namreč po naključju k neki rodbini, kjer je vladalo veliko veselje. „Brijantna bilanca,“ mi reče hišni oče, „1800 tolarjev smo zaslužili!“ Jaz sem jim čestital. Čez 14 dni pridem v štacuno omenjenega gospodarja. Oče in mati, oba sta jokala, njuni sin pa je stal na drugem koncu z velikimi in prav rudečimi ušesi — tudi neznošno tuleč. „I vaj pa je?“ jih uprašam osupel. „Oh, lejte!“ pravi gospa, „ta osel, naš nadobudni sin soštel je v bilanci tudi letno številko k dobičku!“ — Pa res ni vsak človek strokovnjak.

Listnica upravnistva. Gospod J. M. v Dolenji vasi: Vaša naročnina sedaj plačana do zadnjega februarja 1885. — Gospod H. M. v Slavini: Plačano do 8. januarja 1885.

Umrli so v Ljubljani:

V deželnej bolnici:

25. novembra: Janez Jazbec, hišni posestnik, 42 let, za edemom v možganih.
26. novembra: Marjeta Tignanac, gostija, 59 let, za vodenico.
28. novembra: Marija Vovk, dekla, 20 let, za sušico.
29. novembra: Jera Wagner, gostija, 64 let, za rakom.
— Marija Kastelic, gostija, 61 let, za vodenico.
30. novembra: Pavel Jarc, delavec, 33 let, za plućnico. — Franca Zore, kajzarjeva hči, 2 dni, za oslabiljenjem močij.
1. decembra: Gregor Peternel, dninar, 24 let, za jetiko. — Alojzij Erbežnik, tkalec, 27 let, za jetiko.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
4. dec.	7. zjutraj	738.79 mm.	— 13.0°C	sl. vzh.	d. jas.	3.00 mm.
	2. pop.	737.23 mm.	+ 1.6°C	sl. jz.	d. jas.	
	9. zvečer	734.98 mm.	+ 3.6°C	sl. jz.	obl.	dežja.

Srednja temperatura — 2.9°, za 3.8° pod normalom.

Dunajska borza

dné 5. decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	82 gld. 10 kr.
Srebrna renta	83 „ 25 „
Zlata renta	104 „ 70 „
5% marcna renta	97 „ 45 „

